KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 12. maj 2004

om Spaniens statsstøtte til fordel for en yderligere omstrukturering af den spanske skibsbygningsindustri

Statsstøttesag C 40/00 (ex NN 61/00)

(meddelt under nummer K(2004) 1620)

(Kun den spanske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2005/173/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 1540/98 af 29. juni 1998 om nye regler for støtte til skibsbygningsindustrien [1],

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 1013/97 af 2. juni 1997 om støtte til bestemte skibsværfter, der er under omstrukturering [2],

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler [3], under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Ved sin beslutning af 6. august 1997 [4] godkendte Kommissionen i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1013/97 omstruktureringsstøtte til de offentlige spanske skibsværfter på ca. 1,9 mia. EUR. I henhold til denne forordning var betingelsen for godkendelsen af støtten, at der ikke blev givet nogen form for yderligere støtte til omstrukturering.

(2) Igennem pressen fik Kommissionen kendskab til, at flere forskellige transaktioner, som påvirkede offentlige spanske civile skibsværfter, fandt sted i årene 1999 og 2000. Ved brev af 27. januar og 29. marts 2000 anmodede Kommissionen om oplysninger om denne sag. Spanien besvarede ingen af de to breve.

(3) Ved sin beslutning af 12. juli 2000 indledte Kommissionen procedure efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2 (herefter benævnt »indledning«), i forbindelse med den transaktion, hvorved det statsejede selskab Sociedad Estatal de Participaciones Industriales (SEPI) købte de to skibsværfter Juliana og Cádiz samt motorfabrikken Manises af Astilleros Españoles SA som adskilte virksomheder. Ved brev af 1. august 2000 meddelte Kommissionen de spanske myndigheder sin beslutning.

[1] EFT L 202 af 18.7.1998, s. 1.
[2] EFT L 148 af 6.6.1997, s. 1.
[3] EFT C 328 af 18.11.2000, s. 16, og EFT C 21 af 24.1.2002, s. 17, samt EUT C 199 af 23.8.2003, s. 9.
[4] EFT C 354 af 21.11.1997, s. 2.

(4) Ved brev af 18. maj og 24. september 2001 fremsendte Spanien sine kommentarer til den indledte procedure. Spanien fremsendte også oplysninger om, at SEPI i juli 2000 havde besluttet at fusionere alle offentlige spanske skibsværfter til ét selskab.

(5) Den 28. november 2001 besluttede Kommissionen at udvide proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2 (herefter benævnt »første udvidelse«), over for de ekstra transaktioner, som fandt sted mellem henholdsvis SEPI og Bazán og AESA og Bazán med henblik på at stifte det nye selskab IZAR. Ved brev af 28. november 2001 meddelte Kommissionen de spanske myndigheder, at den havde besluttet at udvide proceduren, og anmodede Spanien om at fremsende alle relevante oplysninger, som kunne medvirke til at vurdere transaktionernes karakter af støtte. Ved brev af 29. november 2002 oplyste Kommissionen, at for at kunne foretage en korrekt vurdering var det nødvendig at se AESA's og de berørte skibsværfters årsregnskaber samt enhver anden dokumentation, som kunne belyse, hvad selskaberne var blevet vurderet til i forbindelse med ejerskiftet.

(6) Ved brev af 31. januar 2002 fremsendte Spanien sine kommentarer til den første udvidelse af proceduren. Ved brev af 28. februar 2002 mindede Kommissionen de spanske myndigheder om, at de endnu ikke havde fremsendt selskabernes årsregnskaber. Ved brev af 29. juli 2002 fremsendte Spanien yderligere oplysninger, som imidlertid ikke indeholdt de krævede årsregnskaber.

(7) Da Spanien ikke fremsendte årsregnskaberne, besluttede Kommissionen den 12. august 2002 at fremsætte en begæring om oplysninger i overensstemmelse med artikel 10, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 [1], med krav om fremsendelse af de omtalte oplysninger. Ved brev af 12. august 2002 fik Spanien meddelelse herom. Kommissionen understregede, at hvis den ikke modtog de krævede oplysninger, ville den træffe endelig afgørelse på grundlag af det foreliggende materiale. Ved brev af 16. oktober 2002 besvarede Spanien begæringen, men fremsendte ikke de krævede årsregnskaber.

(8) Den 27. maj 2003 besluttede Kommissionen igen at udvide proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2 (herefter benævnt »anden udvidelse«), for at medtage en statsstøtte, som den lige havde opdaget, og som virkede ulovlig, i forbindelse med transaktioner mellem SEPI og AESA og selskabets skibsværfter. Ved brev af 27. maj 2003 meddelte Kommissionen de spanske myndigheder, at den havde besluttet at udvide proceduren, og krævede alle relevante oplysninger for at vurdere den mistænkelige støtte. Ved brev af 10. juli 2003 fremsendte Spanien sit svar på den anden udvidelse. Ved to breve af henholdsvis 16. oktober og 11. november 2003 krævede Kommissionen yderligere oplysninger. Spanien svarede ved brev af 25. november 2003 og fremsendte yderligere oplysninger ved brev af 14. april 2004.

(9) Efter indledningen modtog Kommissionen kommentarer fra Danmark ved brev af 18. december 2000 og efter den første udvidelse kommentarer fra Det Forenede Kongerige ved brev af 22. februar 2002. Efter den anden udvidelse modtog Kommissionen kommentarer fra henholdsvis Royal Van Lent Shipyard ved brev af 24. september 2003 og en part, som anmodede om at forblive anonym, ved brev af samme dato samt fra IZAR ved brev af 6. oktober 2003. Disse kommentarer blev fremsendt til Spanien ved brev af 14. februar 2001, 6. marts 2002 og 13. oktober 2003. Spanien fremsendte sine kommentarer ved brev af 14. marts 2001, 4. april 2002 og 10. november 2003. Den 14. november 2003 anlagde IZAR sag [2] mod Kommissionen ved De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans med anmodning om, at den anden udvidelse af proceduren annulleredes.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

Støttemodtagere

(10) De berørte selskaber er Astilleros Españoles SA (AESA), E.N. Bazán de Construcciones Navales Militares SA (»Bazán«), IZAR Construcciones Navales (»IZAR«), Astilleros de Cádiz SRL (»Cádiz«), Astilleros de Puerto Real SRL (»Puerto Real«), Astilleros de Sestao SRL (»Sestao«), Astilleros de Sevilla SRL (»Sevilla«), Juliana Constructora Gijonesa SA (»Juliana«), Fábrica de motores diésel de Manises SA (»Manises«) og Astilleros y Talleres del Noroeste (»Astano«, som senere ændrede navn til »Fene«).

[1] EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

[2] EUT C 21 af 24.1.2004, s. 41. Sag T-381/03.

Transaktioner omfattet af nærværende procedure

(11) Siden 1998 har alle offentlige spanske skibsværfter tilhørt det statslige holdingselskab SEPI. Før 1998 var alle civile skibsværfter selvstændige selskaber tilhørende holdingselskabet AESA, et datterselskab af SEPI, med undtagelse af Astano, som selskabet allerede ejede direkte. AESA udførte ikke direkte aktiviteter med egentlig skibsbygning, men var et holdingselskab, som aktivt drev sine skibsværfter. SEPI ejede ligeledes Bazán, et selskab, som først og fremmest bestod af tre militære skibsværfter (ikke som selvstændige selskaber). I begyndelsen af 1998 havde ejerskabet af de offentlige skibsværfter følgende struktur:

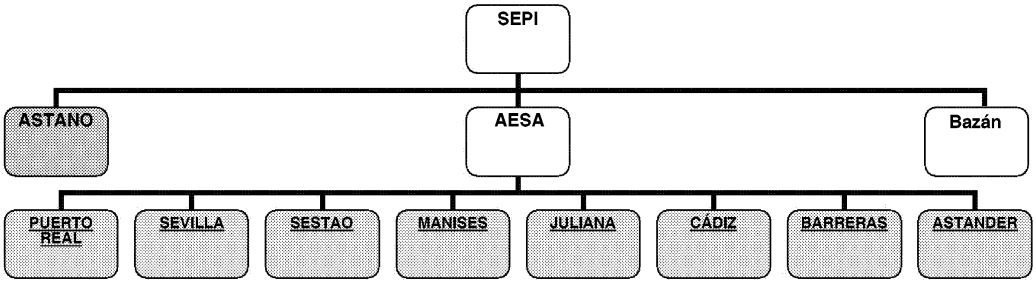

(12) Ved den første række transaktioner (herefter benævnt »overdragelse 1«) den 28. december 1999 købte SEPI skibsværfterne Cádiz og Juliana samt motorfabrikken Manises af AESA for 15 300 000 EUR [1]. Skibsværfterne Barreras og Astander blev privatiseret og er ikke genstand for denne undersøgelse. Resultatet blev følgende struktur:

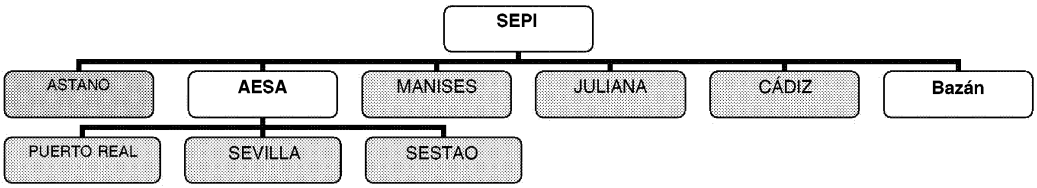

(13) I juli 2000 besluttede SEPI at fusionere alle statslige skibsværfter til ét selskab. Fusionen skete ved to større transaktioner. Under den ene af dem (»overdragelse 2«) købte den militære skibsbygningskoncern Bazán, tilhørende SEPI, de tre skibsværfter, som AESA havde tilbage (Puerto Real, Sestao og Sevilla) til 1 ESP pr. stk.

(14) Under den anden række transaktioner (»overdragelse 3«) købte Bazán tre skibsværfter (Juliana, Cádiz og Astano) og motorfabrikken Manises direkte af SEPI, ligeledes til 1 ESP pr. stk. Alle selskaberne blev opløst og fusioneret i Bazán, som ændrede navn til IZAR. Skibsværfternes nuværende struktur er derfor følgende:

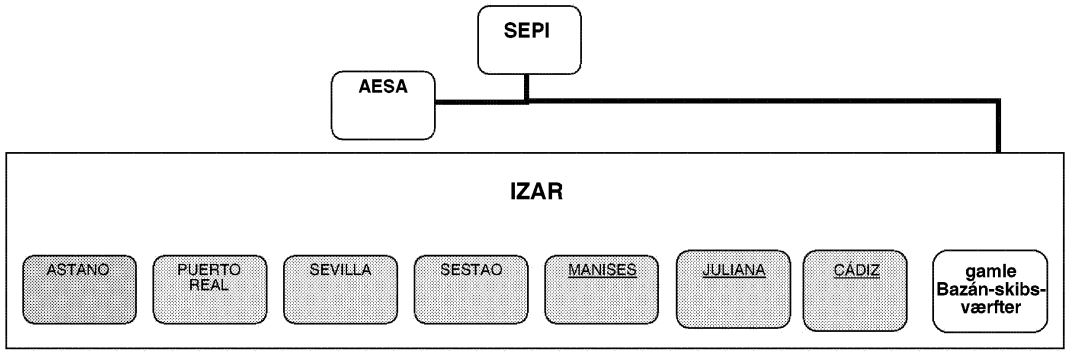

[1] Pengebeløbene i nærværende beslutning er normalt afrundede tal i EUR omregnet fra ESP.

Beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure

(15) Da Kommissionen indledte proceduren, erklærede den, at den nærede tvivl om, hvorvidt overdragelse 1, hvor SEPI — som det senere skulle vise sig — betalte en pris til AESA på 60 mio. EUR for de tre selskaber Juliana, Cádiz og Manises, udgjorde statsstøtte.

(16) Den nærede ligeledes tvivl om, hvorvidt denne støtte var forenelig med fællesmarkedet, for den syntes ikke at være forenelig med Kommissionens beslutning af 1997, som godkendte den sidste støttepakke til omstrukturering af de offentlige skibsværfter, og var følgelig en uforenelig omstruktureringsstøtte i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, afsnit 2, underafsnit 1, i forordning (EF) nr. 1540/98. Denne udlægning var især begrundet i følgende:

(17) For det første syntes »salget« ikke at være en rigtig transaktion, men snarere en kapitaltilførsel, som gav AESA og de skibsværfter, som fortsat tilhørte selskabet (Puerto Real, Sevilla og Sestao), mulighed for at fortsætte midlertidigt.

(18) For det andet syntes det — på baggrund af selskabets tidligere adfærd og tilsyneladende ringe resultater — sandsynligt, at ingen privat investor ville være parat til at købe skibsværfterne under sådanne betingelser.

Første beslutning om at udvide den formelle undersøgelsesprocedure

(19) Den 25. november 2001 besluttede Kommissionen at udvide proceduren for at indbefatte overdragelse 2 og 3, som blev gennemført for at fusionere alle statslige spanske skibsværfter til ét selskab. Ved udvidelsen af proceduren bemærkede Kommissionen, at der var stor lighed mellem transaktionerne, som fandt sted i årene 1999 til 2000, og som slutteligt førte til oprettelsen af ét selskab for samtlige statslige skibsværfter. Derfor måtte proceduren nødvendigvis udvides til at omfatte alle transaktioner, der førte til fusionen, for at man kunne foretage en fuldstændig og korrekt vurdering af den eventuelle statsstøtte til civile skibsværfter, der er indeholdt i SEPI-koncernens forskellige transaktioner.

(20) I denne sammenhæng understregede Kommissionen, at kapitaltilførsel til offentlige virksomheder skal foregå på markedsvilkår for at udelukke enhver form for statsstøtte. Derfor nærede Kommissionen tvivl om, hvorvidt salgsprisen på 1 ESP pr. skibsværft og for motorfabrikken kunne betragtes som markedspris, samt hvorvidt der som følge heraf var givet en økonomisk fordel, udvirket af statsstøtten, til IZAR gennem disse transaktioner.

(21) Eftersom de bestemmelser i fællesskabsretten, som finder anvendelse, ikke tillod yderligere rednings- og omstruktureringsstøtte til de offentlige civile skibsværfter, stillede Kommissionen sig tvivlende over for, om disse transaktioner var forenelige med fællesmarkedet.

Anden beslutning om at udvide den formelle undersøgelsesprocedure

(22) I forbindelse med de efterfølgende undersøgelser opdagede Kommissionen, at SEPI i 1999 lånte 194 400 000 EUR til de tre selskaber Cádiz, Juliana og Manises, som koncernen lige havde købt. Da det virker som om, at disse lån blev ydet til kriseramte selskaber, fandt Kommissionen, at de kunne udgøre statsstøtte.

(23) Endvidere konstaterede Kommissionen, at AESA den 18. juli 2000 modtog en kapitaltilførsel fra SEPI på 252 400 000 EUR, som kunne udgøre statsstøtte. Det blev påvist, at skibsværfterne Puerto Real, Sestao og Sevilla næsten samtidigt modtog kapitaltilførsler fra AESA i samme størrelsesorden. Denne kapitaltilførsel fra AESA til selskabets tre skibsværfter skete blot to dage, inden de blev overdraget til Bazán.

(24) Endelig har Bazán angiveligt fået kompensation for et tab på 68 200 000 EUR i forbindelse med selskabets køb af skibsværfterne Astano, Cádiz, Juliana og Manises. Kommissionen stillede sig derfor spørgsmålet, om SEPI kunne have betalt dette beløb til de fire selskaber i forbindelse med overdragelsen til Bazán.

(25) På grundlag af disse nye oplysninger, som havde direkte forbindelse med de transaktioner, som førte til oprettelsen af IZAR, besluttede Kommissionen den 27. maj 2003 at udvide proceduren, eftersom den stillede sig tvivlende over for, om disse lån og kapitaltilførsler var forenelige med fællesmarkedet.

(26) Det skal endeligt bemærkes, at Kommissionen ved den anden udvidelse af proceduren understregede, at dersom tvivlen angående tildeling af yderligere statsstøtte, i overensstemmelse med indholdet i den beslutning, som satte den aktuelle procedure i gang, blev bekræftet, skulle den støtte, som blev givet i 1997 til yderligere omstrukturering af de statslige spanske skibsværfter, betragtes som uforenelig og burde derfor tilbagebetales.

III. **BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER**

Bemærkninger til den indledte procedure

(27) Da proceduren blev indledt, modtog Kommissionen kommentarer fra Danmark, der mente, at transaktionen mellem AESA og SEPI skulle anses for ulovlig kapitaltilførsel, der overtrådte den støttepakke, som blev aftalt for AESA i 1997. Danmark støttede således Kommissionens beslutning om at indlede proceduren.

(28) Danmark gjorde i øvrigt gældende, at eftersom Bazán modtog støtten i 1998 på betingelse af, at selskabet ophørte med kommerciel skibsbygning, respekterede Bazáns køb af flere civile skibsværfter ikke denne betingelse. Endelig fremførte Danmark også, at de danske skibsværfter har mærket konkurrencen fra de spanske skibsværfter, der modtog statsstøtte.

Bemærkninger til første udvidelse

(29) Kommissionen modtog kommentarer fra Det Forenede Kongerige vedrørende udvidelsen af proceduren. Det Forenede Kongerige deler Kommissionens tvivl om, hvorvidt omstruktureringen af de offentlige spanske skibsværfter er forenelig med markedsprincipperne. Det Forenede Kongerige understreger, at et nøglespørgsmål er det statslige selskab AESA's behandling af sin gæld, som Det Forenede Kongerige betegner som betydelig, i det øjeblik transaktionen fandt sted. Det Forenede Kongerige mener, at en fusion af handelsselskaber og skibsværfter til ét selskab, IZAR, giver bedre muligheder for en evt. omgåelse af reglerne for statsstøtte.

(30) Ifølge Det Forenede Kongerige er det en udbredt opfattelse i den britiske industri, at de spanske skibsværfter får tildelt vigtige kontrakter for skibsbygning og ombygning ikke pga. af deres egen konkurrencedygtighed, men takket være de støtteforanstaltninger, som de nyder godt af. Det Forenede Kongerige anfører, at der findes konkrete eksempler på, at de pågældende skibsværfter har fået tildelt kontrakter, som britiske skibsværfter også havde afgivet tilbud på, på vilkår, som var vanskelige at forklare, hvis der blev gjort brug af normale forretningsbetingelser. Det Forenede Kongerige mener, at den konstante ændring af ejerskabet i de tabsgivende skibsværfter bruges som en mekanisme til hele tiden at give tilskud til en sektor, der forsøger at undgå en tiltrængt omstrukturering.

Bemærkninger til anden udvidelse

(31) Kommissionen modtog kommentarer fra tre parter. Den ene part, som har bedt om at forblive anonym, kom med en samlet bemærkning til denne sag og til sag C 38/03 (ex NN 10/03) om statsstøtte [1]. Parten bemærker, at IZAR beskæftiger sig med bygning, reparation, vedligeholdelse og ombygning af lystbåde, især luksusyachter, og understreger, at den undersøgte støtte har bevirket en markant forvridning af markedet for lystbåde, samt at anlæggene på IZAR's militære skibsværfter i Cartagena og San Fernando bruges til dette formål. Kommissionen modtog en anden samlet bemærkning vedrørende denne sag og sag C 38/03 fra Royal van Lent Shipyard Royal BV, der beskæftiger sig med bygning af megayachter. Selskabet bekræfter, at den støtte, som den spanske regering i de seneste år har ydet, har været yderst skadelig for mange af konkurrenterne på dette marked.

(32) Kommissionen modtog også bemærkninger fra IZAR, som først og fremmest gør gældende, at de midler, som er stillet til rådighed af SEPI, ikke skal betragtes som statsmidler. Hvad angår et lån på 194 400 000 EUR fra SEPI til AESA, forsikrer IZAR, at der ikke var tale om et nyt lån, men at det udelukkende drejede sig om SEPI's overtagelse af et lån, som AESA havde ydet til sine skibsværfter. Med hensyn til kapitaltilførslen på 254 400 000 EUR fra SEPI til AESA, fremfører IZAR, at denne fandt sted i september 2000 på et tidspunkt, da AESA ikke ejede noget skibsværft, hvorfor det ikke kan betragtes som støtte til skibsværfterne. Med hensyn til dækningen af SEPI's tab på 68 200 000 EUR i forhold til IZAR forsikrer IZAR, at en sådan aldrig fandt sted, hvilket fremgår af virksomhedens årsregnskab, og selskabet tilføjer til sidst, at det anvendte retsgrundlag er ukorrekt, samt at det ikke giver nogen mening at tilbagebetale støtte ydet til de offentlige spanske skibsværfter i 1997.

IV. **KOMMENTARER FRA SPANIEN**

Bemærkninger efter indledningen

(33) I sine kommentarer til indledningen af proceduren kom Spanien med den oplysning, at det beløb, som SEPI betalte til AESA for de to skibsværfter og motorfabrikken, var betydeligt lavere end det beløb, som nævnes i indledningen. Rent faktisk var prisen for de tre selskaber 15 300 000 EUR (og ikke 60 mio. EUR som nævnt i indledningen), fordelt på følgende måde: 8 054 000 EUR for Cádiz, 5 235 000 EUR for Juliana og 2 013 000 EUR for Manises.

(34) Spanien fremsatte endvidere over for Kommissionen sine begrundelser for, hvorfor overdragelse 1 efter landets opfattelse ikke udgjorde statsstøtte. Hovedbegrundelsen var, at transaktionerne skete for at forberede en privatisering af de tre selskaber. Eftersom SEPI er specialist i privatiseringer, var det nødvendigt at overdrage de tre selskaber til SEPI. Det viste sig imidlertid ret hurtigt, at det ikke var muligt at finde en interesseret køber. Dette var grunden til den senere overdragelse af selskaberne til Bazán.

[1] EUT C 201 af 26.8.2003, s. 3.

(35) Eftersom det angivelige formål med transaktionerne var at forberede de tre selskaber til privatisering, mener Spanien, at SEPI ikke nødvendigvis skulle optræde som aktør på markedet, da selskaberne blev købt, men blot skulle betale en rimelig pris, og under sådanne omstændigheder syntes den bogførte værdi at være den bedste løsning.

Bemærkninger efter første udvidelse

(36) Efter den første udvidelse af proceduren fremsendte Spanien til Kommissionen følgende begrundelser for, hvorfor der ikke var tale om statsstøtte i forbindelse med overdragelse 2 og 3, dvs. hvorfor prisen på 1 ESP pr. selskab var korrekt.

(37) Ifølge Spanien optrådte SEPI, i sin egenskab af ejer af 100 % af aktierne i samtlige berørte selskaber, som en operatør på markedet, da selskabet besluttede at fusionere hele skibsbygningsindustrien i ét selskab med det formål at opnå synergieffekter. Det var også nødvendigt at øge den militære produktionskapacitet i betragtning af den store ordrebeholdning og den forventede fremtidige vækst i denne sektor.

(38) Spanien understregede også, at der ikke var nogen sammenhæng mellem den første række transaktioner med deltagelse af AESA og SEPI og den anden række transaktioner, som førte til dannelsen af IZAR. De første transaktioner skete med henblik på privatisering af de tre selskaber, hvorimod de næste havde som formål at danne et stort selskab for den spanske skibsbygningsindustri.

(39) Spanien fremfører, at det faktum, at prisen for de samme selskaber (Cádiz, Juliana og Manises) på kort tid ændredes fra 15 300 000 EUR til 3 ESP, blot viser, at de to række transaktioner havde forskellige formål.

(40) Overdragelsen af skibsværfterne til Bazán, med alle disses aktiver og passiver, giver ikke fordele til noget skibsværft. Spanien fremfører endvidere, at der ikke blev anvendt offentlige midler i forbindelse med transaktionerne.

(41) Spanien påstår også, at selv om det kunne bevises, at overdragelse 2 var til fordel for Bazán, sår Bazáns militære karakter tvivl om, hvorvidt EF-traktatens artikel 88, stk. 2 kan bringes i anvendelse, i betragtning af den undtagelse, som er indeholdt i EF-traktatens artikel 296.

(42) Spanien fremfører ligeledes, at den anvendte pris i en intern transaktion i et selskab ikke nødvendigvis skal være baseret på markedsprisen. Endvidere hævder Spanien, at i de pågældende transaktioner var de anvendte priser (1 ESP) fuldt rimelige og udtrykte værdien af de berørte skibsværfter. En privat investor ville ikke have betalt mere, og det ville ikke have været passende at anvende den bogførte værdi i denne situation.

(43) Spanien er af den mening, at en reorganisering af aktiviteterne inden for det samme selskab almindeligvis ikke påvirker konkurrenceforholdene i det nye selskab, som lige er blevet dannet, eller konkurrenceforholdene i de selskaber, som er blevet en del af dette. For så vidt angår dette punkt, henviser Spanien til De Europæiske Fællesskabers Domstols retspraksis i dets dom af 27. marts 1980, sag 61/79, Denkavit Italiana [1], dom af 15. marts 1994, sag C-387/92, Banco Exterior de España [2] og dom af 1. december 1998, sag C-200/97, Ecotrade/Altiformi [3].

(44) Subsidiært, hvis Kommissionen måtte finde, at prisen var for lav og derfor udgjorde støtte til Bazán/IZAR, henviser Spanien til Kommissionens beslutning af 27. juli 1994 [4], hvori det erklæres, at selvom prisen, der blev betalt for overdragelsen af en bilfabrik mellem to Treuhand-selskaber efter al sandsynlighed var for lav, fandt Kommissionen, at dette var irrelevant, eftersom det drejede sig om en intern overdragelse inden for Treuhand.

(45) Spanien fastholdt endvidere, at der ikke var nogen fornuftig markedspris, og Kommissionen derfor ikke havde kunnet fastsætte den omstridte statsstøtte, således som det kræves i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999, Kommissionens egen praksis og retspraksis.

(46) Spanien fremsendte ligeledes oplysninger om den bogførte værdi for de berørte skibsværfter og de beregnede økonomiske risici for hvert enkelt af dem. Risiciene var opdelt i tre elementer: økonomisk risiko i de eksisterende kontrakter, økonomisk risiko ved intern udnyttelse af kapaciteten samt andre økonomiske risici (handelsmæssige, arbejdsmæssige og skattemæssige). Spanien gjorde gældende, at ved at bruge den bogførte værdi som reference og fratrække de beregnede risici, afspejler prisen på 1 ESP pr. selskab den reelle værdi, og derfor er der ikke tale om nogen fordel til køberen Bazán/IZAR (se tabel 1).

[1] Sml. 1980, s. 1205.
[2] Sml. 1994 I, s. 877.
[3] Sml. 1998 I, s. 7907.
[4] EFT L 385 af 31.12.1994, s. 1.

Tabel 1

Bogførte værdier og risici forbundet med de enkelte transaktioner i juli 2000

(mio. EUR)

Selskab	Bogført værdi	Beregnet risiko	Beregnet nettoværdi
Selskaber solgt af AESA til Bazán			
Puerto Real	68,8	[…] (*)	[…]
Sestao	91,1	[…]	[…]
Sevilla	37,8	[…]	[…]
Selskaber solgt af SEPI til Bazán			
Cádiz	– 20,9	[…]	[…]
Juliana	– 31,6	[…]	[…]
Manises	– 14,7	[…]	[…]
Astano	1,0	[…]	[…]

(*) Fortrolige oplysninger.

(47) Som svar på de danske kommentarer var Spanien af den opfattelse, at bemærkningerne til støtten til Bazán ikke vedrører denne procedure og derfor ikke er relevante. Spanien afviste endvidere påstandene om, at transaktionerne mellem AESA og SEPI udgør støtte, eftersom de ikke betød en uretmæssig strøm af midler. Endelig erklærer Spanien, at problemerne, som de danske skibsværfter står over for, ikke skyldes konkurrencen fra de spanske skibsværfter, men den illoyale konkurrence fra Korea.

(48) Med hensyn til kommentarerne fra Det Forenede Kongerige udtrykker Spanien sin forundring over påstandene om blandede tilskud til militær og civil produktion og fremfører, at Det Forenede Kongerige har mange skibsværfter med en blandet civil og militær produktion. Spanien afviser også, at de spanske skibsværfter har nydt fordel af en foranstaltning, som ikke er godkendt af Kommissionen.

Bemærkninger efter anden udvidelse

(49) Efter den anden udvidelse af proceduren fremsendte Spanien følgende begrundelser for, hvorfor der efter Spaniens opfattelse ikke var tale om statsstøtte i de lån og kapitaltilførsler, som Kommissionen har undersøgt.

(50) For det første fremfører Spanien, at SEPI optrådte som privat investor i en markedsøkonomi, som har et ønske om at opnå de største fordele, og at Kommissionen ikke har bevist, at midlerne fra SEPI kommer fra staten eller kan tilskrives denne.

(51) Hvad angår lånene fra SEPI til Cádiz, Juliana og Manises, erklærer Spanien, at da SEPI den 22. december 1999 overtog de tre selskaber, havde disse en gæld til AESA på henholdsvis 120 800 000 EUR (Cádiz), 47 200 000 EUR (Juliana) og 24 100 000 EUR (Manises). Det, SEPI gjorde, var at overtage denne gæld til AESA. Dette kan ikke betragtes som en ny støtteforanstaltning til skibsværfterne. Desuden svarede de anvendte rentesatser til markedsrenten (MIBOR plus 8 procentpoint).

(52) Med hensyn til kapitaltilførslen på 252 400 000 EUR fra SEPI til AESA erklærer Spanien først og fremmest, at kapitalen ikke blev tilført den 18. juli 2000, således som det fremstilles i indledningen, men i september samme år. På dette tidspunkt var der ingen aktivitet i AESA, eftersom selskabet havde solgt sine sidste skibsværfter til Bazán. Derfor kunne denne kapitaltilførsel ikke give anledning til konkurrenceforvridning og skulle anvendes til at foretage en ordnet lukning af AESA. I denne forbindelse henviser Spanien til Domstolens dom af 21. marts 1991, sag C-303/88, ENI-Lanerossi ([1]).

(53) Med hensyn til de mistænkelige kapitaltilførsler til Astano, Cádiz, Juliana og Manises meddeler Spanien, at IZAR's årsregnskab for 2000 viser tab på 68 200 000 EUR i forbindelse med købet af de fire berørte skibsværfter. Ifølge Spanien var der ikke tale om støtte fra SEPI til skibsværfterne, inden de blev overdraget til Bazán.

(54) Spanien kommer ligeledes med en lang række argumenter imod muligheden for, at en del af den godkendte støtte i 1997 skulle være uforenelig, hvis Kommissionen skulle være af den opfattelse, at der blev ydet yderligere ulovlig støtte til den spanske skibsværftsindustri.

([1]) Sml. 1991 I, s. 1433.

(55) Som svar på bemærkningerne fra tredjeparter tilslutter Spanien sig fuldt ud alle erklæringerne fra IZAR. Hvad angår problemet med bygning af luksusyachter, som blev nævnt af de to andre parter, fremfører Spanien for det første, at disse både ikke er omfattet af forordning (EF) nr. 1540/98, hvorfor bemærkningerne ikke skal tages i betragtning. Endvidere er disse luksusyachter bygget af IZAR uden nogen form for statsstøtte, og IZAR's markedsandel af denne del af verdensmarkedet udgør en forsvindende del (mindre end [...] %). Spanien afviser ligeledes, at en del af de formodede investeringer i skibsværfterne San Fernando og Cartagena har fundet sted.

V. **VURDERING**

Retsgrundlag

(56) I henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. I overensstemmelse med Domstolens gentagne retspraksis er kriteriet for påvirkning af samhandelen opfyldt, hvis den begunstigede virksomhed udøver økonomiske aktiviteter, hvor der foreligger samhandel mellem medlemsstaterne.

(57) I henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra e), kan andre former for støtte, hvorom Rådet på forslag af Kommissionen træffer beslutning med kvalificeret flertal, være forenelige med fællesmarkedet. På grundlag heraf vedtog Rådet den 29. juni 1998 forordning (EF) nr. 1540/98, der var gældende fra den 1. januar 1999 til den 31. december 2003, og som gælder enhver ulovlig støtte givet i denne periode, i overensstemmelse med Kommissionens meddelelse om fastlæggelse af reglerne for vurdering af ulovlig statsstøtte [1].

(58) Skibsbygning er en økonomisk aktivitet, som involverer samhandel mellem medlemsstaterne. Derfor falder støtteforanstaltninger til fordel for skibsbygningsindustrien inden for rammerne af EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

(59) Kommissionen bemærker, at ifølge forordning (EF) nr. 1540/98 betyder »skibsbygningsindustri« bygning af selvdrevne, søgående handelsskibe. Kommissionen bemærker ligeledes, at samme forordnings artikel 2 fastslår, at støtte ydet til nybygning, reparation og ombygning af skibe kun kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, hvis den opfylder denne forordnings bestemmelser. Dette gælder ikke blot virksomheder, der er involveret i sådanne aktiviteter, men også beslægtede enheder.

(60) I august 1997 godkendte Kommissionen i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1013/97 undtagelsesvis en pakke med støtteforanstaltninger til omstrukturering af de civile offentlige spanske skibsværfter, for at de ved udgangen af 1998 atter kunne blive rentable. Hvis de tidligere godkendte støtteforanstaltninger medtages, udgjorde den samlede pakke 318 mia. ESP (1,9 mia. EUR).

(61) Da Rådet gav sin godkendelse, understregede det, at støttepakken var definitiv, og at den blev givet én gang for alle. Den spanske regering forpligtede sig til ikke at give skibsværfterne nogen form for yderligere støtte til omstrukturering, redning, dækning af tab eller privatisering. Dette blev afspejlet i de vilkår, som blev fastlagt i Kommissionens beslutning, som godkendte støtten, og det blev også understreget i forordning (EF) nr. 1540/98, artikel 5, stk. 1, andet afsnit, første led, der nærmere bestemmer, at der ikke kan ydes nogen form for støtte til redning eller omstrukturering til en virksomhed, som har modtaget støtte i henhold til forordning (EF) nr. 1013/97.

(62) Følgelig ville enhver form for støtte ud over den, som blev godkendt af Kommissionens ved dens første beslutning i august 1997, være uforenelig med fællesmarkedet, medmindre den blev vedtaget på et andet juridisk grundlag.

(63) Kommissionen bemærker, at skibsværfterne Sestao, Puerto Real, Sevilla, Cádiz og Juliana byggede eller reparerede skibe på det pågældende tidspunkt, og at de nævnte selskabers aktiviteter faldt inden for rammerne af forordningen. Manises og Fene (det tidligere Astano) kan betragtes som beslægtede enheder. Kommissionen bemærker endvidere, at AESA og IZAR, som moderselskaber og ejere af en række skibsværfter, falder ind under forordning (EF) nr. 1540/98, artikel 1. Dette svarer til den linje, som Kommissionen har fulgt i tidligere beslutninger vedrørende offentlige spanske skibsværfter, specielt dens beslutning om at godkende støtten i 1997, samt dens beslutning i 1999 [2] om at erklære støtten fra SEPI til AESA for uforenelig.

Vurdering af støtten ved de forskellige overdragelser

(64) Denne sag omfatter som tidligere påpeget tre forskellige overdragelser af virksomheder imellem selskaber med forskellig portefølje og den eventuelle støtte forbundet med disse overdragelser. Vurderingen vil blive foretaget ved undersøgelse af de relevante aspekter i hver af de tre overdragelser. Derfor kan de spørgsmål, som er rejst i indledningen af proceduren og de to udvidelser, ikke behandles særskilt.

[1] EFT C 119 af 22.5.2002, s. 22.

[2] EFT L 37 af 12.2.2000, s. 22.

1) *SEPI's rolle*

(65) I indledningen og udvidelserne antog Kommissionen, at SEPI optrådte på vegne af staten, dvs. at selskabets adfærd i forbindelse med de forskellige transaktioner kunne tilskrives staten. Spanien har anfægtet denne påstand og har fremført, at SEPI fungerer uafhængigt, og at selskabets adfærd derfor ikke kan tilskrives staten. Under alle omstændigheder optrådte SEPI efter de spanske myndigheders mening som en investor på markedet, hvorfor midlerne fra SEPI i dette tilfælde ikke kan betragtes som statsstøtte.

(66) Kommissionen konstaterer, at SEPI er et offentligt holdingselskab direkte under Finansministeriet, hvorfor det betragtes som en offentlig virksomhed i henhold til Kommissionens direktiv 2000/52/EF [1], som ændrer Kommissionens direktiv 80/723/EØF [2], eftersom de offentlige myndigheder pga. ejerforholdet eller medfinansieringen direkte eller indirekte kan udøve en dominerende indflydelse på SEPI.

(67) Domstolen har fastslået, hvornår økonomiske midler skal opfattes som statslige, og udtalt, at selv om de beløb, som svarer til den pågældende foranstaltning, ikke permanent er en del af den offentlige sektor, er det forhold, at de hele tiden er under offentlig kontrol og derfor til de kompetente nationale myndigheders disposition, tilstrækkeligt til, at de skal betragtes som statens midler (Domstolens dom af 23. november 1999, sag C-83/98, P. France mod Ladbroke Racing og Kommissionen [3]). Dette kan tydeligvis anvendes på midlerne fra SEPI.

(68) Domstolen opsummerede i sin dom af 16. maj 2002, sag C-482/99, Stardust Marine [4], kriterierne for at kunne tilskrive en støtteforanstaltning foretaget af en offentlig virksomhed til staten. Ifølge Domstolen kan dette afgøres på grundlag af en række indirekte beviser udledt af sagens omstændigheder og af den sammenhæng, hvori foranstaltningen blev truffet.

(69) Eksempler på de indirekte beviser, som Domstolen omtaler, er optagelse af en offentlig virksomhed i den offentlige forvaltnings strukturer, karakteren af dens aktiviteter og udøvelsen heraf på markedet under normale konkurrencevilkår med private operatører, virksomhedens juridiske person (omfattet af den offentlige ret eller den almindelige selskabsret), omfanget af den kontrol, som de offentlige myndigheder udfører af dens ledelse, eller ethvert andet indirekte bevis, som i det konkrete tilfælde viser involvering af offentlige myndigheder i gennemførelsen af en foranstaltning eller det usandsynlige i, at de ikke er involveret, også under hensyntagen til foranstaltningens område, indhold eller de betingelser, som den indeholder.

(70) SEPI er en virksomhed med en særlig retsstilling, eftersom det ikke er muligt at få adgang til selskabets regnskaber i det offentlige spanske register. Virksomheden ledes af en bestyrelse, som stort set består af statssekretærer og andre personer med direkte tilknytning til regeringen. Virksomhedens aktiviteter har også karakter af privatisering af statsvirksomheder, en aktivitet, som er tæt forbundet med statens anliggender. Endvidere har SEPI før optrådt over for skibsværfterne på en måde, som kan tilskrives staten, f.eks. ved at give en del af støtten til omstrukturering, som blev godkendt i 1997, samt ulovlig støtte i 1998 [5]. Det kan også bemærkes, at SEPI yder statsstøtte på andre områder, f.eks. til kulindustrien [6].

(71) Ud fra ovenstående betragtning 66 og 67 er det muligt at konkludere, at midlerne fra SEPI er statsmidler. Endvidere forklarer betragtning 68-70, hvordan midler bevilget til virksomheder inden for skibsbygningsindustrien er at betragte som hidrørende fra staten, når de gives på vilkår, som ikke er i overensstemmelse med de principper, der gælder for markedsøkonomien.

(72) Det hovedprincip, som gælder for økonomiske transaktioner mellem staten og de offentlige virksomheder, er det såkaldte princip om en markedsøkonomisk investor. Eftersom midlerne fra SEPI er statsmidler, er det af afgørende betydning, at SEPI i sine transaktioner med datterselskaberne for skibsbygning (hvad enten det drejer sig om virksomheder med økonomiske aktiviteter eller holdingselskaber, der omfatter sådanne selskaber) optræder i fuld overensstemmelse med princippet om en markedsøkonomisk investor.

(73) Princippet om en markedsøkonomisk investor forklares detaljeret i Kommissionens meddelelse til medlemsstaterne om anvendelse af EØF-traktatens artikel 92 og 93 og af artikel 5 i Kommissionens direktiv 80/723/EØF på offentlige virksomheder i fremstillingssektoren [7]. Domstolen erklærede også, f.eks. i sin dom af 10. juli 1986, sag C-40/85, Belgien mod Kommissionen (Boch [8]), at den bedste måde at afgøre, om foranstaltningen udgør statsstøtte, er at tage udgangspunkt i, i hvilket omfang virksomheden ville have kunnet få de pågældende beløb på det private pengemarked på samme vilkår, og især, om en privat aktionær under lignende omstændigheder ville have tegnet den pågældende kapital, under hensyntagen til om det var muligt at opnå en fordel og uden at involvere elementer af social-, regional- eller sektorpolitik.

[1] EFT L 193 af 29.7.2000, s. 75.
[2] EFT L 195 af 29.7.1980, s. 35.
[3] Sml. 2000 I, s. 3271, præmis 50.
[4] Sml. 2002 I, s. 4397, præmis 55-56.
[5] EFT L 37 af 12.2.2000, s. 22.
[6] EFT L 296 af 30.10.2002, s. 73.
[7] EFT C 307 af 13.11.1993, s. 3.
[8] Sml. 1986, s. 2321.

(74) Kommissionen udelukker ikke, at de midler, som SEPI har stillet til rådighed, muligvis ikke indeholder elementer af støtte, for så vidt som SEPI henholder sig til princippet om den private markedsinvestor. Derfor vil Kommissionen i forbindelse med hver enkelt undersøgt transaktion vurdere, om SEPI optrådte ud fra princippet om den private markedsinvestor.

(75) Spanien gør endvidere gældende, at transaktionerne i SEPI-koncernen ikke nødvendigvis skal svare til markedsvilkårene, og henviser til sager, hvor Kommissionen ikke har krævet, at transaktionerne inden for virksomhedskoncernen skete på markedsvilkår.

(76) Kommissionen er af den opfattelse, at selv om det i helt særlige tilfælde kan accepteres, at virksomhederne i et statsligt selskab overdrages på ikke-kommercielle betingelser, kan dette ikke accepteres, når der overføres statsmidler til virksomheder, som konkurrerer med andre virksomheder inden for fællesmarkedet.

2) *Støtte i forbindelse med transaktionerne ved overdragelse 1 mellem AESA og SEPI*

(77) Den 28. december 1999 købte SEPI de tre selskaber Juliana, Cádiz og Manises af AESA. Der er to ting, som skal vurderes for at kunne afgøre, om der var tale om statsstøtte i forbindelse med denne overdragelse. Det ene problem er, om den købspris, der blev betalt af SEPI til AESA, er markedsprisen, og det andet er, om lånene fra SEPI til de virksomheder, som selskabet købte, respekterede princippet om den private markedsinvestor.

a) Købspris

(78) For det første er det muligt at konstatere, at Spanien til Kommissionen oplyste, at den betalte pris for de tre virksomheder var 15 302 000 EUR og ikke 60 000 000 EUR, således som det fremstilles i procedureindledningen. Spanien havde tidligere bekræftet, at de 15 302 000 EUR, som blev betalt af SEPI for de tre virksomheder, svarede til den bogførte værdi på det tidspunkt, transaktionen fandt sted, men i en senere fase af undersøgelsen blev det oplyst, at det var den bogførte værdi på en tidligere ikke nærmere angivet dato, men dog i 1999.

(79) Spanien gør også gældende, at SEPI ikke behøvede at betale markedsprisen, eftersom selskabet købte de tre skibsværfter med henblik på privatisering. Men klassificeringen af en foranstaltning som statsstøtte afhænger ikke af foranstaltningens hensigt, men af dens virkning. Det forhold, at skibsværfterne blev købt med et bestemt formål (privatisering) for øje, er ikke grund til at se bort fra transaktionens karakter af statsstøtte. I betragtning af at SEPI er et statsejet selskab, er det endvidere nødvendigt at gentage, at de økonomiske transaktioner mellem SEPI og virksomheder, der konkurrerer inden for fællesmarkedet, altid skal være baseret på markedsprincipperne. Hvis SEPI betalte en pris, der ligger over markedsprisen, for en virksomhed, står vi således over for statsstøtte til køber, i dette tilfælde AESA.

(80) Kommissionen kan konstatere, at SEPI ikke fik held til at privatisere de tre virksomheder. De blev derimod solgt til Bazán, et af SEPI's datterselskaber, i juli 2000, dvs. syv måneder efter salget, til en pris af 1 ESP pr. stk.

(81) Årsregnskaberne for de berørte virksomheder viser, at den bogførte værdi for alle tre selskabers vedkommende ved udgangen af 1999, tre dage efter salget, var negativ, svarende til et samlet minus på i alt – 40 646 000 EUR, fordelt med følgende beløb: Cádiz – 13 745 000 EUR, Juliana – 18 679 000 EUR og Manises – 8 222 000 EUR).

(82) Som tidligere forklaret vurderede de spanske myndigheder disse tre virksomheders markedsværdi i juli 2000, da de blev overdraget til Bazán. Spanien fastholder, at på dette tidspunkt var markedsværdien den bogførte værdi fratrukket de beregnede risici, som ikke var inkluderet i virksomhedernes regnskaber. Risiciene bestod f.eks. i tab på skibe under bygning og omkostninger som følge af en aktivitet, som lå under det normale. Selv om disse faktorer kan ændre sig med tiden, er det rimeligt at antage, at de ikke ændrede sig nævneværdigt i løbet af syv måneder. Spanien skønnede, at de samlede risici beløb sig til 25 300 000 EUR i juli 2000 for de tre virksomheders vedkommende.

(83) Derfor slutter Kommissionen, at SEPI den 28. december 1999 betalte 15 302 000 EUR for tre selskaber, som tre dage senere havde en negativ bogført værdi på – 40 646 000 EUR, plus risici, som syv måneder senere blev beregnet til 25 300 000 EUR. Det kan derfor konkluderes, at SEPI betalte mere end markedsprisen for virksomhederne. Et hvilket som helst beløb over markedsprisen skal betragtes som statsstøtte til sælgeren, AESA.

(84) Ved sin anmodning om oplysninger i juli 2002 bad Kommissionen om at få tilsendt en kopi af alle de dokumenter, som kunne belyse, hvad selskaberne var blevet vurderet til i forbindelse med ejerskiftet. De spanske myndigheder har ikke fremsendt oplysninger om denne transaktion, og derfor kan Kommissionen kun beregne markedsværdien ud fra de foreliggende oplysninger.

(85) I dette tilfælde svarer markedsværdien til den bogførte værdi minus de økonomiske risici. Pga. de manglende oplysninger er Kommissionen ude af stand til at beregne den nøjagtige værdi af de økonomiske risici. For at undgå en overvurdering af disse risici anlægger Kommissionen derfor et forsigtigt skøn og antager, at de økonomiske risici er lig med nul. Under de nuværende omstændigheder ville en fornuftig tilnærmelse til markedsværdien derfor være at bruge den bedste tilnærmelse til den bogførte værdi.

(86) Den bedste tilgængelige vurdering af den bogførte værdi på datoen for transaktionen, dvs. den 28. december 1999, er den bogførte værdi pr. 31. december 1999, og denne værdi er negativ: – 40 646 000 EUR. Når dette tal tages som udgangspunkt, ligger markedsprisen for de tre selskaber ikke over dette beløb.

(87) Når der tages udgangspunkt i de foreliggende oplysninger, er det derfor muligt at konkludere, at AESA solgte tre virksomheder, hvis værdi højst var – 40 646 000 EUR, til SEPI for 15 302 000 EUR, hvilket betyder en fordel til AESA på mindst 55 948 000 EUR.

(88) Konklusionen er, at det ikke er muligt at opfatte SEPI's betaling på 15 302 000 EUR for de tre selskaber Cádiz, Juliana og Manises som værende i overensstemmelse med princippet om den private markedsinvestor. Derfor må gevinsten på 55 948 000 EUR, som AESA har fået, udgøre statsstøtte. Efter salget var AESA stadig i besiddelse af tre andre skibsværfter for civil skibsbygning. Denne statsstøtte var ulovlig, fordi den ikke blev meddelt til Kommissionen, og er ikke forenelig med fællesmarkedet, da den ikke kan godkendes som støtte til omstrukturering af nogen som helst anden art.

(89) Årsregnskaberne for 1998 og 1999 fra AESA og de selskaber, som AESA ejede, bekræfter, at en fortsat drift var afhængig af de respektive aktionærers økonomiske støtte, dvs. SEPI's støtte til AESA og AESA's støtte til skibsværfterne. Ud fra disse oplysninger slutter Kommissionen, at den støtte, som blev ydet af SEPI til AESA ved denne transaktion, blev overført til de tre virksomheder, som endnu ejedes af AESA (Sestao, Sevilla og Puerto Real). I Kommissionens beslutning [1] om den ulovlige statsstøtte fra SEPI til AESA i 1998, senere godkendt af Domstolen i dom af 21. marts 2002, sag C-36/00, Spanien mod Kommissionen [2], var Kommissionen allerede nået til den konklusion, at statsstøtten til AESA implicerede statsstøtte til selskabets aktiviteter i skibsbygningsindustrien.

b) SEPI's lån til tre skibsværfter i december 1999

(90) I den anden udvidelse af proceduren konstaterede Kommissionen, at SEPI ydede lån for 194 400 000 EUR til de tre selskaber Juliana, Cádiz og Manises i løbet af 1999. Kommissionen nærede mistanke om, at der kunne være tale om statsstøtte til disse virksomheder.

(91) Omstændighederne var følgende. De tre skibsværfter (Juliana, Cádiz og Manises) havde akkumuleret en gæld til AESA på 192 100 000 EUR. Da SEPI overtog de tre virksomheder, fik disse også udbetalt et forskud på 192 100 000 EUR (Cádiz: 120,8 mio. EUR, Juliana 47,2 mio. EUR og Manises 24,1 mio. EUR), som blev anvendt til at betale lånene tilbage til AESA. Disse lån blev givet med en rentesats svarende til MIBOR plus 8 procentpoint. Samtidig overtog SEPI lånet på 192 100 000 EUR fra AESA. Forskellen (2 100 000 EUR) mellem 192 100 000 EUR og de 194 400 000 EUR, som blev opgivet i den anden udvidelse af proceduren, skyldes små lån, som tidligere var blevet givet af SEPI til skibsværfterne.

(92) I forhold til statsstøtte skal vurderingen koncentrere sig om den transaktion, hvorved statsmidler blev overført fra staten til modtagerne, dvs. lånet på 192 100 000 EUR fra SEPI til de tre selskaber: Juliana, Cádiz og Manises. Det antages, at forskellen på 2 100 000 EUR mellem dette beløb og de 194 400 000 EUR, som blev opgivet ved den anden udvidelse af proceduren, ikke er statsstøtte, eftersom det ikke er fastslået, hvornår og hvordan disse penge blev formidlet.

(93) Det element, som skal vurderes, er — således som Domstolen fastslog det i sag 40/85 (Boch) — om en privat aktionær under lignende omstændigheder ville have ydet sådanne lån, under hensyntagen til muligheden for at opnå en fordel og uden at involvere social-, regionalpolitik og sektorpolitik. Derfor er spørgsmålet, om en privat investor, også hvis denne traf beslutningen i forhold til en samlet koncern, i en normal markedsøkonomi ville forvente et acceptabelt afkast af den investerede kapital. Domstolen fastslog også i sin dom af 29. april 1999, sag C-342/96, Spanien mod Kommissionen [3], og dom af 29. juni 1999, sag C-256/97, DMT [4], at en passende måde til at afgøre, om et lån udgør statsstøtte, er at bruge kriteriet, i hvilket omfang kunne selskabet opnå de nødvendige beløb på de private kapitalmarkeder, dvs. ved anvendelse af princippet om den private markedsinvestor.

(94) Årsregnskaberne fra Juliana, Cádiz og Manises viser tydeligt, at disse tre virksomheder var kriseramte. De havde alle en negativ bogført værdi ved udgangen af 1998 og udviste tab i 1999. Revisoren erklærede også i årsregnskaberne, både i 1998 og 1999, at selskaberne havde behov for støtte fra aktionærerne for at kunne fortsætte driften. Endvidere var der heller ikke tegn på, at skibsværfternes vanskelige økonomiske situation ville forbedre sig.

[1] EFT L 37 af 12.2.2000, s. 22.
[2] Sml. 2002 I, s. 3243.
[3] Sml. 1999 I, s. 2459. Se specielt præmis 41 og 42.
[4] Sml. 1999 I, s. 3913. Se specielt præmis 23 og 24, samt punkt 334-336 i konklusionerne fra generaladvokat Jacobs i denne sag.

(95) Af disse grunde kan det fastslås, at de tre virksomheder ikke ville have kunnet opnå lånene på de private kapitalmarkeder. Dvs. at de pågældende lån ikke lever op til princippet om den private markedsinvestor. Af de samme grunde kunne SEPI ikke forvente tilbagebetaling af lån og renter. Da SEPI stillede de pågældende midler til rådighed for skibsværfterne, respekterede SEPI ikke princippet om den private investor, og lånene udgør statsstøtte til de tre selskaber. Denne statsstøtte var ulovlig, fordi den ikke blev meddelt til Kommissionen, og er ikke forenelig med fællesmarkedet, da den ikke kan godkendes som støtte til omstrukturering af nogen som helst anden art.

(96) Ifølge Spanien blev lånene på 192 100 000 EUR med renter tilbagebetalt til SEPI den 12. september 2000 af IZAR, som på daværende tidspunkt havde overtaget Juliana, Cádiz og Manises og opløst disse selskaber. Derfor er denne ulovlige støtte tilbagebetalt. Kommissionen agter at bruge disse oplysninger i en anden undersøgelse af statsstøtte, C 38/03, der drejer sig om, i hvilket omfang kapitaltilførslerne fra SEPI til IZAR kom den civile skibsbygningsindustri til gode.

3) *Støtte i forbindelse med transaktionerne ved overdragelse 2 mellem AESA og IZAR*

(97) Den 20. juli 2000 solgte AESA de tre skibsværfter, som selskabet havde tilbage, Puerto Real, Sestao og Sevilla [1], til Bazán.

(98) Der er to spørgsmål, som skal vurderes, og som blev formuleret i forbindelse med beslutningerne om at udvide proceduren, for at afgøre, om der foreligger statsstøtte. Det ene er, om den købspris, som blev betalt af IZAR til AESA, var markedsprisen, og det andet er, om tilførslen på 252 425 000 EUR fra SEPI til AESA respekterede princippet om den private markedsinvestor.

a) Kapitaltilførsel

(99) Den 18. juli 2000 besluttede SEPI at give AESA en kapitaltilførsel på 252 425 000 EUR, to dage før AESA solgte sine skibsværfter (Sestao, Sevilla og Puerto Real) til Bazán. Denne kapital blev indbetalt i september 2000. Spanien hævder, at eftersom kapitalen først blev indbetalt i september 2000, da AESA allerede havde solgt sine skibsværfter, kunne den ikke være konkurrenceforvridende for skibsbygningsindustrien.

(100) Ifølge AESA's årsregnskab for 2000 tilførte selskabet de tre skibsværfter en kapital på 309 mio. EUR, før de blev solgt til Bazán/IZAR. Skibsværfternes årsregnskaber viser, at kapitalen blev givet i form af eftergivelse af gæld. Spanien har bekræftet, at AESA »justerede« skibsværfternes gæld i forbindelse med salget til Bazán »for bedre at vise skibsværfternes værdi«, men kom i øvrigt ikke med tal.

(101) Efter eftergivelsen af gælden solgte AESA selskaberne for 1 ESP pr. stk. til Bazán. Salget gav et urealiseret tab på 198 mio. EUR til AESA. Sammen med andre tab fra skibsbygningsaktiviteterne beløb det samlede tab for AESA sig til 271 mio. EUR i 2000. Uden kapitaltilførslen fra SEPI ville AESA have haft en negativ egenkapital på 259 mio. EUR ved udgangen af 2000 og skulle være trådt i likvidation i henhold til selskabsretten.

(102) Det der skal vurderes er, som tidligere bemærket, om en privat aktionær under lignende omstændigheder ville have tilført kapital og kunne forvente et acceptabelt afkast af den investerede kapital.

(103) For det første står det klart, at AESA ikke kunne få et acceptabelt afkast af den anbragte kapital, eftersom selskabet brugte midlerne til at dække omkostninger forbundet med sletningen af gældsposter i sine skibsværfter og det efterfølgende tab i forbindelse med salget af disse værfter til Bazán. AESA er endvidere en koncern, der ikke udøver anden form for aktivitet, hvorfor selskabet ikke er i stand til at skabe egne fortjenester. Det er ligeledes udelukket, at de der i sidste ende nød godt af foranstaltningerne, nemlig skibsværfterne, under Bazán/IZAR's ejerskab skulle have givet et acceptabelt afkast som følge af selskabernes seneste resultater og manglen på omstruktureringsforanstaltninger. Dette bekræftes også i IZAR's årsregnskaber, der viser, at selskabets civile skibsværfter led tab i 2000, 2001 og 2002.

(104) Det kan derfor konkluderes, at kapitaltilførslen fra SEPI til AESA ikke respekterede princippet om den private markedsinvestor og derfor udgør statsstøtte.

(105) Det skal i forbindelse hermed fremhæves, at AESA ved at slette sine skibsværfters gæld på 309 mio. EUR forbedrede deres økonomiske situation tilsvarende. Det er ligeledes muligt at fastslå, at eftersom AESA's udligning af gælden ikke involverede nogen form for kontant betaling, så gjorde SEPI's beslutning af 18. juli 2000 om at tilføre 252 425 000 EUR til AESA det muligt for AESA straks at betale sine gældsposter uden at erklære sig konkurs, selv om beløbet ikke blev udbetalt før september 2000.

[1] Selskabet ejede også en række mindre virksomheder, men deres samlede aktiekapital udgjorde samlet kun 161 mio. ESP (lidt under 1 mio. EUR) i sammenligning med 9,5 mia. ESP (57 100 000 EUR) for de tre skibsværfter (Puerto Real: 4 mia., Sestao: 4 mia. og Sevilla: 1,5 mia.).

(106) Statsstøtten blev givet ved SEPI's beslutning af 18. juli 2000 om at tilføre kapital, eftersom denne beslutning var en forudsætning for, at AESA kunne nedbringe skibsværfternes gæld. Den endelige modtager af denne støtte var skibsværfterne, eftersom virkningen af operationen var, at skibsværfterne slettede deres gæld til AESA.

(107) AESA's sletning af gælden forbedrede de berørte skibsværfters økonomiske situation med 309 mio. EUR. Kommissionen vurderer imidlertid kun tilførslen af midler fra SEPI, som ved denne transaktion beløber sig til 252 425 000 EUR. Denne statsstøtte var ulovlig, fordi den ikke blev meddelt til Kommissionen og ikke er forenelig med fællesmarkedet, da den ikke kan godkendes som støtte til omstrukturering af nogen som helst anden art.

(108) Selv om det kan konkluderes, at princippet om en markedsøkonomisk investor ikke er blevet respekteret, påberåber Spanien sig også retten til at tilføre kapital for at kunne standse driften på de bedst mulige betingelser, således som det udtrykkes i Lanerossi-dommen ([1]). Kommissionen er af den mening, at Spaniens argument ikke kan accepteres af følgende grunde:

(109) For det første er Lanerossi-dommen ikke relevant i dette tilfælde, eftersom de tre skibsværfter, som nød godt af kapitaltilførslen takket være eftergivelsen af gælden, fortsætter deres aktiviteter, og en standsning af driften var slet ikke på tale, da støtten blev givet.

(110) Selv om det spanske argument blev anskuet ud fra en lukning af AESA, i stedet for en lukning af selskabets sidste tre skibsværfter, kan det noteres, at proceduren for lukning af AESA først blev iværksat midt i 2002. Domstolen bekræftede endvidere i Lanerossi-dommen, at når kapitalindskuddet ikke har udsigt til at gøre virksomheden rentabel, heller ikke på langt sigt, skal en sådan foranstaltning betragtes som støtte. Dette er tilfældet i denne sag, eftersom det ikke kan forventes, at SEPI på noget tidspunkt får gevinst af den kapital, som selskabet gennem AESA har givet til virksomheder inden for den civile skibsbygningsindustri. Endelig skal det anføres, at omkostningerne i forbindelse med lukningen af AESA, ifølge oplysninger fra de spanske myndigheder, består i udgifter forbundet med omstruktureringen af de civile skibsværfter, som fandt sted mellem 1994 og 1998. Enhver anden støtte for at dække disse omkostninger ville betyde overtrædelse af Kommissionens beslutning af 1997, som gav tilladelse til omstruktureringsstøtte.

([1]) I dommens præmis 21 og 22 står der, at det også må anerkendes, at et moderselskab i et begrænset tidsrum kan påtage sig at dække tabene i et af dets datterselskaber, således at datterselskabet kan standse driften på de bedst mulige betingelser. Sådanne beslutninger kan være begrundet ikke blot i muligheden for herved at opnå en indirekte økonomisk gevinst, men også i andre overvejelser, f.eks. ønsket om at bevare koncernens image eller omlægge dens virksomhed. Når en offentlig investors kapitalindskud foretages uden skelen overhovedet til selv langsigtede rentabilitetsmuligheder, må der imidlertid antages at være tale om støtte efter betydningen i traktatens artikel 92, og sådanne indskuds forenelighed med fællesmarkedet må vurderes alene ud fra de i denne bestemmelse fastlagte kriterier.

b) K ø b s p r i s

(111) Spørgsmålet om, hvorvidt købsprisen udgjorde statsstøtte til IZAR, blev stillet den 28. november 2001 i den første udvidelse af proceduren. Grunden til at statsstøtten kunne ydes på denne måde er, at da AESA havde solgt sine skibsværfter til Bazán, var det et tomt selskab, som praktisk talt ikke udøvede nogen form for aktivitet. Derfor kunne det for de spanske myndigheder være fristende at sikre sig, at så stor en del af aktiverne som muligt blev overført fra AESA til selskabets skibsværfter, og følgelig til det selskab, som skulle overtage de civile skibsværfter, nemlig Bazán. Det står også klart, at sandsynligheden for, at markedsprisen for hvert af de tre selskaber skulle være præcis den samme, nemlig en peseta, er meget lille.

(112) Under proceduren kom Spanien med oplysninger om, at de bogførte værdier for virksomhederne var henholdsvis 91 100 000 EUR (Sestao), 37 800 000 EUR (Sevilla) og 68 800 000 EUR (Puerto Real), i alt 197 700 000 EUR. Spanien anslår endvidere, at markedsværdien for de tre skibsværfter var følgende: henholdsvis [...], [...] og [...], i alt [...] EUR.

(113) Som tidligere forklaret var 1 ESP pr. skibsværft ikke et klart udtryk for en markedspris og betød i teorien en nettogevinst til Bazán/IZAR på [...] EUR, hvis den spanske vurdering af markedsprisen er korrekt.

(114) Men eftersom det ikke er påvist, at denne gevinst til Bazán/IZAR omfattede midler direkte fra SEPI eller staten, mener Kommissionen ikke, at prisen på en peseta pr. skibsværft kan bruges til at påvise, at der er tale om statsstøtte til køberen, Bazán/IZAR.

4) *Støtte i forbindelse med transaktionerne ved overdragelse 3 mellem SEPI og Bazán*

(115) De fire virksomheder (Astano, Cádiz, Juliana og Manises) blev den 20. juli 2000 solgt af SEPI til Bazán for 1 ESP pr. stk. I den første udvidelse af proceduren udtrykte Kommissionen tvivl om, hvorvidt dette var markedsprisen, og at der derfor kunne være blevet ydet statsstøtte til Bazán/IZAR. I den anden udvidelse af proceduren konstaterede Kommissionen, at disse virksomheder havde en samlet negativ bogført værdi på – 68 200 000 EUR. Eftersom Kommissionen ikke var i stand til at afgøre, om dette beløb figurerede som tab i årsregnskabet for Bazán/IZAR, udtrykte Kommissionen tvivl om, hvorvidt SEPI skød beløbet ind i de fire virksomheder, så det kunne overføres til Bazán.

(116) Hvad angår de bogførte værdier, har Spanien til Kommissionen oplyst, at de overdragne selskaber havde en samlet negativ bogført værdi på – 68 200 000 EUR, i det øjeblik transaktionen fandt sted. Det synes imidlertid, som om dette beløb rent faktisk blev opgivet som tab i årsregnskabet for Bazán/IZAR i 2000, hvilket er det modsatte af, hvad der blev antaget i den anden udvidelse af proceduren [1].

(117) For så vidt angår prisen, har Spanien fremsendt troværdige oplysninger, der viser, at markedsværdien for samtlige fire virksomheder var negativ. Det er derfor muligt at konkludere, at prisen ikke var for lav, og følgelig var der ikke tale om statsstøtte til Bazán/IZAR.

Tilbagesøgning af omstruktureringsstøtte, der blev givet og godkendt i 1997

(118) Eftersom tvivlen om yderligere ulovlig statsstøtte til den offentlige skibsværftsindustri er blevet bekræftet, skal Kommissionen, således som det er bemærket i den anden udvidelse af proceduren, vurdere, om en del af den omstruktureringsstøtte, som blev givet i 1997, er at betragte som uforenelig og derfor skal tilbagesøges.

(119) I den forbindelse finder Kommissionen, at der ikke er grundlag for at betragte en del af den i 1997 givne omstruktureringsstøtte som uforenelig, når de kommentarer, som Spanien og IZAR fremsendte i forbindelse med denne procedure, tages i betragtning. Dette skyldes, at i henhold til den beslutning [2], som gav tilladelse til støtten, udløb den ret, som Kommissionen har til at tilbagesøge støtte godkendt, i 1997, sammen med den sidste kontrolrapport [3] af 13. oktober 1999. Derfor er den støtte, som blev godkendt i 1997, blevet til eksisterende støtte, når først kontrolperioden er udløbet.

Tilbagesøgning af støtte efter ejerskifte

(120) De skibsværfter, som drager fordel af den tidligere fastslåede ulovlige støtte, tilhører nu IZAR, og denne ulovlige støtte burde derfor tilbagebetales af IZAR. Ændringen af skibsværfternes ejerskab fra AESA eller SEPI til IZAR betyder ikke, at tilbagebetalingen af støtten påhviler den tidligere ejer af de berørte virksomheder. Grunden hertil er, at selskaberne ikke blev overdraget til IZAR på markedsvilkår og ved åbne og gennemsigtige udbud, men i form af en omstrukturering af virksomhederne inden for den samme koncern, SEPI, ved anvendelse af en symbolsk pris. Domstolen fastslog i to nye domme (sag C-390/98, H.J. Banks [4], præmis 77, og sag C-277/00, Tyskland mod Kommissionen [5], præmis 80), at i den udstrækning virksomheder er købt på ikke-diskriminerende konkurrencevilkår og pr. definition til markedsprisen (dvs. til højeste pris, som en privat investor, der handlede på normale konkurrencevilkår, var parat til at betale for disse selskaber i den situation, som de befandt sig i), bl.a. efter at have modtaget statsstøtte, er støtteelementet blevet vurderet til markedsprisen og indbefattet i købsprisen. Kun under disse omstændigheder kan vinderne af udbuddet ikke anses for at have haft nogen fordel i forhold til de øvrige aktører på markedet. Det kan derfor ikke kræves, at de tilbagebetaler det pågældende støtteelement. Det fremgår tydeligt af beskrivelsen af omstændighederne i dette tilfælde, at disse betingelser ikke er opfyldt. Domstolen understregede endvidere i de forenede sager C-328/99 og C-399/00, Italien og SIM 2 Multimedia SpA mod Kommissionen [6], præmis 38, at salget af andele i en virksomhed, der modtager ulovlig støtte fra en aktionær til en tredjepart, ikke påvirker reglen med krav om tilbagebetaling af støtten. I den foreliggende sag købte Bazán/IZAR, der ejer det statslige selskab SEPI, andele i virksomheder, der også var en del af SEPI-koncernen, og opløste dem som juridiske enheder. Som overtager af skibsværfter, der tidligere var selvstændige i juridisk forstand (i deres egenskab af aktieselskaber), er IZAR nu modtageren og skal tilbagesøge den givne støtte til disse skibsværfter.

Artikel 296

(121) Dersom kapitaltilførslen til skibsværfterne måtte blive betragtet som støtte til Bazán, gør Spanien gældende, at denne støtte ville være i overensstemmelse med artikel 296 og derfor ville falde uden for reglerne om statsstøtte, eftersom Bazán var en militær virksomhed, i det øjeblik købet af skibsværfterne fandt sted.

(122) Artikel 296, stk. 1, litra b), fastslår, at: »hver medlemsstat kan træffe de foranstaltninger, som den anser for nødvendige til beskyttelse af sine væsentlige sikkerhedsinteresser, og som vedrører fabrikation af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel; disse foranstaltninger må ikke forringe konkurrencevilkårene inden for fællesmarkedet for varer, som ikke er bestemt specielt til militære formål.« Allerede i sin beslutning om omstruktureringsstøtte til KSG [7] erklærede Kommissionen, at »Når en foranstaltning, som omfattes af definitionen på statsstøtte i den i artikel 87, stk. 1, anvendte betydning, derimod har indflydelse både på den militære og den civile produktion eller på produktion til begge formål, kan den ikke begrundes udelukkende ved henvisning til artikel 296. Kommissionen deler ikke de nederlandske og spanske myndigheders opfattelse, når de mener, at hele foranstaltningen på grund af de militære aspekter falder ind under artikel 296, selv om der skulle være en tydelig påvirkning af konkurrencen uden for den militære sektor. En sådan fortolkning er klart i modstrid med artiklens ordlyd.«

[1] Disse oplysninger vil imidlertid blive brugt i en anden procedure, som er indledt mod IZAR, for at afgøre, om en del af kapitaltilførslerne til IZAR i 2000 blev brugt på det civile område.
[2] EFT C 354 af 21.11.1997, s. 2, jf. næstsidste afsnit på side 7.
[3] KOM(1999) 480 endelig udg.
[4] Sml. 2001 I, s. 6117.
[5] Endnu ikke offentliggjort i Sml.
[6] Sml. 2003 I, s. 4035.
[7] EFT L 14 af 21.1.2003, s. 56.

(123) Denne beslutning bekræfter endvidere, at »det er derfor tydeligt, at foranstaltningerne faktisk har ændret konkurrencevilkårene for de civile produkter. Derfor skal Kommissionen, i overensstemmelse med sin faste politik, undersøge foranstaltningerne på grundlag af statsstøttereglerne, for så vidt som de forvrider konkurrencen på markedet for produkter, der ikke omfattes af artikel 296, eller truer med at gøre det«.

(124) Kommissionen konstaterer, at Bazán, der nu optræder under navnet IZAR, i dag udøver aktiviteter inden for den militære og civile skibsbygningsindustri. Den støtte, der blev givet til de skibsværfter, som Bazán havde købt, var ene og alene knyttet til produktionen af civile skibe. Under henvisning til resultaterne i den foreliggende sag og dens beslutning vedrørende KSG bemærker Kommissionen endvidere, at fremstillingen af civile skibe er omfattet af EF-traktatens artikel 87 og ikke kan undtages fra disse bestemmelser på grundlag af artikel 296, blot fordi den virksomhed, som købte skibsværfterne, Bazán, på det tidspunkt købet skete, kun gav sig af med militær produktion.

(125) Beslutningen om at indlede procedure i sag C 38/03 indeholder i punkt 44 og efterfølgende punkter flere kriterier, som skal være opfyldt, for at EF-traktatens artikel 296 kan finde anvendelse. Selv om de spanske myndigheder er fuldt bekendt med disse krav, blev der ikke fremsendt dokumentation til Kommissionen for, at de tidligere beskrevne foranstaltninger havde som formål at fremme produktionen af militært udstyr.

(126) Der kan ikke seriøst herske tvivl om, at de civile skibsværfter manglede store kapitalindskud for at kunne overleve. Den blotte kendsgerning, at de blev solgt til en skibsbygningsvirksomhed, ændrer ikke skibsværfternes væsen, og den kendsgerning, at de tilhører et selskab, som også giver sig af med skibsbygning, giver dem ikke militær karakter. Det kan heller ikke stride imod Spaniens grundlæggende interesser at afgive oplysninger om disse skibsværfter. I det foreliggende tilfælde gav Spanien simpelthen ikke en troværdig forklaring på, hvordan landets væsentlige sikkerhedsinteresser skulle kunne være påvirket, ligesom de spanske myndigheder heller ikke fremsendte væsentlige oplysninger.

VI. **KONKLUSIONER**

Kommissionen konstaterer, at Spanien ulovligt har ydet 500 473 000 EUR i støtte i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Støtten er givet i form af:

1) SEPI's køb fra AESA den 28. december 1999 af de tre selskaber Cádiz, Juliana og Manises for 55 948 000 EUR over markedsprisen, hvilket i sidste ende kom AESA's øvrige virksomheder til gode: Sestao, Sevilla og Puerto Real.

2) Lån på 192 100 000 EUR fra SEPI til tre kriseramte virksomheder, Cádiz, Juliana og Manises, ydet den 28. december 1999.

3) Kapitaltilførsel på 252 425 000 EUR fra SEPI til AESA, foretaget i september 2000, hvilket i sidste ende kom følgende tre selskaber til gode: Sestao, Sevilla og Puerto Real.

Støtten er ikke forenelig med fællesmarkedet, eftersom den ikke kan godkendes som omstruktureringsstøtte eller som anden form for støtte.

Den fulde støtte skal tilbagebetales af den nuværende ejer af disse skibsværfter, IZAR, der overtog virksomhederne fra AESA-SEPI.

De lån, der er nævnt i punkt 2), og som udgør 192 100 000 EUR, blev i september 2000 af IZAR tilbagebetalt til SEPI med renter. Denne ulovlige og uforenelige støtte kan derfor anses for at være tilbagebetalt —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den statsstøtte på 500 473 000 EUR, som Spanien har ydet til landets statsejede skibsværfter, som nu tilhører IZAR, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

1. Spanien træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte, som allerede ulovligt er udbetalt, med undtagelse af de 192 100 000 EUR, som allerede er tilbagebetalt.

2. Tilbagesøgningen skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning, hvis denne giver mulighed for at efterkomme beslutningen hurtigt og effektivt. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til støttemodtagerne, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

3. Den i artikel 2 beskrevne rentesats skal bruges som samlet rente for hele den periode, der ligeledes er beskrevet i artikel 2.

Artikel 3

Spanien underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen. Spanien skal til dette formål bruge det skema, som findes i bilag til denne beslutning.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Spanien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 12. maj 2004.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

BILAG

Oplysninger om gennemførelse af Kommissionens beslutning 2005/173/EF

1. *Beregning af det beløb, som skal tilbagebetales*

1.1. Specifikation af den ulovlige statsstøtte stillet til rådighed for modtageren:

Dato ([1])	Støttebeløb ([2])	Valuta

([1]) Dato, hvor støttebeløbene blev stillet til modtagerens rådighed.
([2]) Støttebeløb stillet til modtagerens rådighed (støttens bruttoværdi).

Bemærkninger:

1.2. Detaljeret forklaring af, hvordan der foretages beregning af den rente, der gælder for den støtte, som skal tilbagebetales.

2. *Foranstaltninger, som vil blive eller allerede er truffet for at få tilbagebetalt støtten*

2.1. Detaljeret beskrivelse af de foranstaltninger, som vil blive eller allerede er truffet, for at støtten bliver tilbagebetalt hurtigt og effektivt. I givet fald angives retsgrundlaget for de foranstaltninger, der er truffet eller vil blive truffet.

2.2. Hvilken tidsplan er der for tilbagebetalingsprocessen? Hvornår vil tilbagebetalingen af støtten være afsluttet?

3. *Allerede tilbagebetalt støtte*

3.1. Specifikation af de støttebeløb, som allerede er tilbagebetalt af modtageren:

Dato ([1])	Tilbagebetalt støtte	Valuta

([1]) Dato for tilbagebetaling af støtten.

3.2. Der skal vedlægges dokumentation for tilbagebetalingen af de støttebeløb, som står anført i punkt 3.1.